

OGLAŠAJTE V
NAJSTAREJŠEMU
SLOVENSKEMU
DNEVNIKU V OHIO
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE OLDEST
SLOVENE DAILY
IN OHIO

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXIX.—LETO XXIX.

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), AUGUST 15, 1946

ŠTEVILKA (NUMBER) 160

Predlogi za administracijo tržaškega ozemlja

PARIZ, 11. avgusta (O.N.A.).—Četvorica načrtov, ki so bili predloženi generalnemu tajniku pariške mirovne konference v zadevi uprave nameravanega neodvisnega tržaškega ozemlja, so silno različni glede vsebine in praktičnega postopka.

Ker se štiri velesile niso mogle zediniti glede skupnega in enotnega načrta v tej zadevi, so izdelale vsaka svojo — in kdor si ogleda te načrte, mu postane jasno, da tržaški problem nika kor še ni rešen, ter da bo ostal nerešen tako dolgo, da se bodo štiri velesile sporazumele tudi v pogledu nameravane uprave tega ozemlja.

V bistvu je edina točka, v kateri so si veliki štirje edini, ta, da dobi svobodno ozemlje svojo lastno zastavo. Jako zanimiva posebnost angleškega in ameriškega načrta je ta, da zahtevata oba, da bi moral tržaški parlament glasovati z dve-tretjinsko večino v vseh vprašanjih, ki se tičejo razmerja z guvernerjem.

Amerika in Britanija sta pripravljeni dati guvernerju skoro diktatorsko polnomoč. Nastavljen pa bi bil guverner po glasovanju varnostnega sveta zedinitih narodov. Imel bi pod svojo izključno kontrolo policijsko, žandarmerijsko, uradništvo, sodno oblast in zunanje odnose. Imel bi pravico odrediti policijsko uro in obsedno stanje, preklicati zakone in vladati na podlagi dekretov.

Francoski načrt je nekoliko blažji, a daje guvernerju tudi ogromno oblast. Ruski načrt pa zahteva, da naj ima od ljudstva izvoljena vlada popolno zakonodajno, sodnijsko in izvršno oblast. Guverner bi imel le to oblast, da bi čuval interese zedinitih narodov. Poročilo bi varnostnemu odboru o prestopkih prava državljanov — in v takih vprašanjih bi imel varnostni svet končno in odločilno besedo.

Poleg drugih razlik, ki obstojajo med temi štirimi načrti, je tudi bistveno važno vprašanje državljanstva sporno in predmet različnega tolmačenja v ameriškem, angleškem in francoskem načrtu. Narodi zapada hočejo status quo. Rusi pa odrekajo državljanstvo vsem fašistom, vojnim zločincem in italijanskim policajem in uradnikom, ki so se priselili v te kraje po letu 1922. Rusi zahtevajo tudi, da se dovoli vsem meščanom, katere so izgnali iz Trsta Nemci ali Italijani, povratek in da se jim vrne vsa njihova državljanska prava.

SLOVAŠKI KVIZLING TUKA BO OBESEN

BRATISLAVA, 14. avgusta. — Na smrt na vislicah je bil danes obsojen 65-letni Vojtech Tuka, premier Hitlerjeve "samosvojne Slovačije", ki je bil obtožen 32 specifičnih dejanj kolaboracije in veleizdajstva.

Kampanja za odpravo dima se nadaljuje

Včeraj so odprli v mestnem avditoriju razstavo v kampanji proti dimu, katere je bila pripravljena v Cleveland Health muzeju. Razstavo bodo preselili v Terminal poslopje proti koncu tedna. Razstava prikazuje škodljive vplive dima na človeka in dokazuje, da vsak Clevelandčan vdihava v enem letu pet funtov saja, kar seveda ne nadomestuje hrane, pač pa povzroča vsakovrstne bolezni.

Kvizlingi dobijo zavetišče v Argentini

BUENOS AIRES, 14. avgusta. — Imigracijski direktor dr. Santiago M. Peralta, je danes poročal, da bo okrog 1.000 norveških "kvizlingov" dobilo dovoljenje se naseliti v Argentini, kar je del načrta, da se prebivalstvo dežele v 50 letih poveča na 100 milijonov ljudi.

Od kvizlingov se pričakuje, da bodo razvili ribiško industrijo, kot tudi izvozno industrijo.

V načrtu imajo tudi sprejeti poljsko skupino imigrantov, ki se nahaja sedaj v Angliji. Armada generala Andersa se naseli v Argentini, kakor hitro bo odobreno od argentinske vlade. Vrše se pogajanja, da ta general pripelje v Argentino 200.000 moč z njihovimi družinami. S seboj bodo peljali vso vojaško opremo, vstevši tanke, katere bodo spremenili v traktorje, je dejal Peralta.

FRANCOZI USTRELILI GAULEITERJA IN TRI NJEGOVE POMOČNIKE

STRASBOURG, 14. avgusta. — Kot vojni zločinci so bili danes ustreljeni nacistični gauleiter v Alzaciji Robert Wagner in trije njegovi pomočniki. Smrt na kazen je bila izvršena na dvorišču trdnjave Ney ob 5. uri zjutraj.

Smrtne obsodbe nad štirimi Nemci je že v maju izreklo francosko vojaško sodišče. Vsi so do zadnjega zatrdjali svojo nedolžnost in si na morišču niso pustili zavezati oči.

Predno so počili strelje, je Wagner v nemškem jeziku ravnikal: "Živela velika Nemčija! Živel Adolf Hitler! Živel nacionalni socializem!"

Alroy hotel je izgubil licenco

Dne 20. julija je na priporočilo policije Stanley Nemec, komisar za licence, suspendiral licence treh hotelov, pod obzbo, da v svojih prostorih vadržujejo prostitutice. Board of Appeals je včeraj potrdil trano suspenzijo licence za Alroy hotel, 1962 E. 79 St. Policijski inspektor Michael Blackwell je pričeval, da je bilo dotičnega dneva v Alroy hotelu šest oseb registriranih pod izmišljenimi imeni.

Utonil v potoku

V Euclid Creeku je včeraj utonil 12-letni William T. Jelt, čigar starši živijo v South Euclidu. V isti potok je včeraj tudi padel neki tri leta star otrok, katerega pa je mati rešila.

VAZEN SESTANEK

Nocoj ob 8. uri se v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. vrši važen sestanek krožka št. 1 Progresivnih Slovencev, in sicer radi kostumov in korakanja pri proslavi 25. avgusta v počast vojakom. Prvi se članice, da se udeležijo množično.

SLIKA "IDEALNE" AMERIŠKE KOKOŠI

V St. Louisu se je nedavno vršila konvencija kokošerejcev, na kateri so perutninski izvedenci poljedelskega departmanta poročali, da bo "idealna" ameriška kokoš večja od sedanjih, in da bo tudi njeno meso okusnejše. Pokazali so tudi sliko take idealne kokoši.

Židje apelirajo na vojno proti Angležem v Palestini

JERUZALEM, 14. avgusta. — Tajna radijska postaja židovskega podtalnega gibanja Irgun Zvai Leumi je nocoj pozvala vse žide v Palestini, da prično splošno vstajo proti Angležem ter apelirajo na formiranje podtalne židovske vlade in armade.

Žide se pozivlja, da spojinjo omenjeno podtalno gibanje z dvema drugima podtalnima pokretoma, Haganah in Stern, in da se ta način ustvari jedro židovske podtalne armade.

Na vse žide v Palestini se apelira, da se javijo kot prostovoljci za službo v podtalni vladi in njeni oboroženi sili.

"Napeti moramo vse naše moči proti dvema sovražnikoma, ki sta Britanija in čas," se je glasil apel podtalnega židovskega radija. "Poslej ne bomo več samo vodili vojne osvete, temveč naša vojna bo stalna."

Jeruzalem razdeljen v tri obrambne zone

Poslušalci so bili dalje pozvani, da ne hajo plačati davke palestinski vladi, katero kontrolirajo Angleži, pač pa da mesto tega izročijo denar podtalnemu gibanju, ki bi organiziralo židovsko vlado s svojo oboroženo silo.

Danes so Angleži v pričakovanju, da bodo židovske podtalne edine odgovorile na deportacijo židovskih beguncev iz Haife na Ciper, razdelili Jeruzalem v tri obrambne zone.

Vladno "trdnjavsko okrožje" je zaščiten z barikadami, strojnimi puškami, s peskom napolnjenimi vrečami in bodičastimi žičnimi ograjami.

Pes, ki "govori" in salutira

Mrs. Flozari Rockwood v Clevelandu lastuje 8 let starega psa Chang Dhu, ki zna razločno izgovarjati dve besedi in sicer: "I want one", kadar želi kaj dobiti. Posebno odločno zahteva "I want one", kadar se družina razgovarja o surovem maslu. Od časa napada na Pearl Harbor se je navedel še salutirati, ko je opazoval vojake, ki so hodili mimo hiše 1309 Payne Ave., in si medsebojno salutirali. Sedaj salutira vsaki zastavi, ki jo kje vidi, pravi Mrs. Rockwood.

REDNA SEJA

V petek večer ob osmih se vrši redna seja društva "Washington" št. 32 ZSZ v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Člani so vabljeni, da se udeležijo polnoštevno.

Stavka delavcev na jezerskih ladjah; pristanišča piketirana

Bolnice vsepovsod skrajno natrpne

CHICAGO, Ill., 14. avgusta. — Modern Hospital Magazine prinaša poročilo, da so bolnišnice vsepovsod po Ameriki do skrajnosti natrpne z bolniki in da ni izgleda, da bi se to stanje kmalu zboljšalo. Revija pravi, da se je preiskalo 18 največjih ameriških mest glede bolnišnic in povsod se je našlo, da so bolnišnice prenapolnjene z bolniki. Postelje se postavljajo kar na hodnikih, v sončnih sobah, sploh povsod, kjer je kaj prostora.

Pravijo, da se bolnike sprejema na prednostni bazi, na priporočilo zdravnika ali vplivnost bolnika samega.

Sirom dežele obstoji tudi veliko pomanjkanje bolniških strešnic.

MRS. ROOSEVELT BILA V AVTNI NESREČI

YONKERS, N. Y., 14. avgusta. — Mrs. Eleanor Roosevelt je danes povedala policiji, da je zadremala pri vožnji avta in da je malo manjkalo, da ni bila zapletena v kolizijo, v kateri sta trčila dva avtomobila. Avtomobil žene pokojnega predsednika je bil tako poškodovan, da se ga ni moglo odpeljati s posestva, toda Mrs. Roosevelt je ušla vsaki poškodbi.

DOBRO ZALOZEN Z LETALI

Martin Wunderlich iz Jefferson City, Mo., je kupil od War Assets Administration 5.540 vojaških letal za vsoto \$2.780.000, katere ima spravljena na letališču pri Kingman, Ariz. Mnogo jih bo razdelil, ker niso več potrebna za polet.

Poročilo s 13. redne konvencije S.N.P.J.

Matt Petrovich je konvenčni predsednik. Nadaljnih \$15.000 odobrenih za otroško bolnišnico v Sloveniji

(Posebno poročilo za "ENAKOPRAVNOST")

EVELETH, Minn. — V ponedeljek ob 9. uri zjutraj je glavni predsednik Vincent Cinkar odprl 13. redno konvencijo v avditoriju evelethskih srednje šole. Za konvenčnega predsednika je bil soglasno izvoljen Matt Petrovich.

Za podpredsednike so bili izvoljeni Michael R. Kumer, Krist Štokel, Uršula Ambrozich in Andrew Grum; za tajnika Donald F. Lotrich.

V ostale konvenčne odbora pa sledeči: V poverilni odbor: John Morsi, John Zigmán, Jennie Padar in John Gabrenja. V odbor za pravila: Frank Grosser, Ludvik Medvešek, Christine Stritar, Matthew F. Turk, Anton Wapotič, John Tancek in Anton Zornik. V odbor za resolucije: John Kobi, Anton Garden, Louis Kafferle, Frank Podboj in Max Kumer. (Ti odbori so bili imenovani po izvršnem odboru in bili soglasno odobreni od zbornice).

V odbor za prošnje in pritožbe so bili imenovani po predsedniku konvencije Joe Korsič, Frank Pečnik, Frank Rezek, Tončka Simčič in Joseph F. Durn; za plače: John Kvartich, Mike Zakrajšek in F. A. Ambrozich; za pregled računov: Joseph Petrich, Frank Perko, Fred Malgaj, Mary Udovich in Ann Opeka.

Po izvolitvi odborov je prečital resolucijski odbor nekaj resolucij, med katerimi je bila sprejeta pomembna resolucija v pomoč stari domovini. Za otroško bolnico je delegacija odo-

Lastniki so izsilili stavko, pravi unija, ker se sploh niso hoteli pogajati glede zahtev, katere so stavili delavci

Danes zjutraj eno minuto po polnoči je CIO unija pomorščakov (National Maritime Union) oklicala stavko delavcev na jezerskih ladjah. Bile so takoj postavljene piketne straže v jezerskem pristanišču v Clevelandu, kakor tudi po vseh drugih lukah, ki služijo plovbi na Velikih jezerih.

Prizadevanja posredovalcev

Zvezne vlade v Washingtonu so se izjavila, nakar je glavni predsednik CIO unije pomorščakov Joseph F. Curran iz Washingtona poslal brzojavno naročilo, da se stavkovni sklep izvrši, kakor je bilo že poprej sklenjeno.

Z ladj, ki so se nahajale v pristaniščih, so delavci začeli odhajati že par ur pred formalnim začetkom stavke, dočim bodo moške na parnikih, ki se nahajajo še na vodi, zapustili svojega mesta, čim bodo ladje dospjele v luke.

Promet na reki Cuyahoga je danes zjutraj izgledal normalen, ker moške na nekaterih tovornih ladjah očitno niso odšli na stavko.

Lastniki odklonili vse delavske zahteve

Stavka je bila oklicana, ker podjetniki delavcem niso hoteli priznati 40-urnega delovnega tedna in drugih koncesij. Glavni unijski stan je v tej zadevi izjavil:

"Unija se je skozi osem dni posvetovala z zastopniki delavskega departmanta, v prizadevanju, da odvrne stavko. Toda lastniki niso samo zavrnili vse naše prvotne zahteve, temveč se tudi niso hoteli pogajati glede poznejše stavljenih zahtev, pri katerih smo mnogo popustili."

Ako se bo stavka kaj časa nadaljevala, bo resno prizadeta industrijska produkcija. Večji del prometa na Velikih jezerih je tovornega značaja. Tovorni parniki prevažajo predvsem železno rudo, premog in avtomobile.

5-CENTNA ZNAMKA ZA ZRAKOPLOVSKO POŠTO

WASHINGTON, 14. avgusta. — Predsednik Truman je danes podpisal zakon, po katerem se bo od 1. oktobra dalje računalo samo 5 centov za unčo zračne pošte.

Letni semenj v Berea

Včeraj se je v Berea pričel običajni letni semenj, "Metropolitan Fair" za Cuyahoga okraj. Obenem Berea praznuje 50-letnico prirejanja takih semenjev. Kot pravijo, je letos največja razstava živine, kokoši in drugih živali. Na prostoru se vršijo vsakovrstne tekme. Kdor želi obiskati ta semenj, dobi Berea Bus Lines na Greyhound postaji na E. 9th St. Vožnja v eno stran stane 35 centov in bus odpelje s postaje vsake pol ure podnevi, zvečer pa vsako uro.

LOVCI NA PIKNIKU

V nedeljo, dne 18. avgusta bo St. Clair Rifle & Hunting Club nadaljeval svoj letošnji piknik. Prijazno se vabi tiste, ki so že bili in tiste, ki še niso bili na pikniku, da se udeležijo.

La Follette priznal poraz v Wisconsinu

MADISON, Wis., 14. avgusta. — Senator Robert M. La Follette je danes priznal, da je izgubil bitko za republikansko nominacijo, katero je dobil okrožni sodnik Joseph R. McCarthy. Slednji ga je porazil s okoli 7.000 glasovi večine.

To pomeni zatón družine La Follette, ki je skoro skozi pol stoletja dominirala politični položaj v Wisconsinu. Oče sedanjega senatorja je skozi mnogo let sedel v zveznem senatu in leta 1925 ustanovil progresivno stranko. Sin Filip je bil nekaj časa guverner, Robert pa mu je zavezal njegovo mesto v senatu.

Senator La Follette se je lani vrnil v republikansko stranko, potem ko je bila progresivna stranka v Wisconsinu razpuščena, toda volilci so ga pri včerajšnjih volitvah zavrnili.

Bolgarija in Madžarska imata besedo v Parizu

PARIZ, 14. avgusta. — Danes sta imeli na mirovni konferenci 21 narodov besedo dve izmed poraženih držav, Bolgarija in Madžarska. Prva je vodila napad na Grško, druga pa je obtožila Češkoslovaško diskriminacije proti madžarski manjšini.

Značilna stran dopoldanske seje je bil nastop delegacije Sovjetske Ukrajine v prilog bivše sovražnice Bolgarije proti Grški, ki je bila tekom vojne zavezniška država.

Na popoldanski seji je madžarski zunanji minister dr. Janos Gyoengyoesy apeliral na konferenco za olajšanje gospodarskih mirovnih pogojev ter prosil, da se imenujeta dve komisiji, ki naj bi preiskali spore med Madžarsko in Češkoslovaško na eni strani, ter Romunijo na drugi.

"Bingo" v Maple Heights ukinjena

Max Lockwood, predsednik Veterans of Maple Heights Inc., je naznanil, da se je za trajno zaprlo prostor za igranje "bingo" v bivšem poslopju Thomas kluba. Vzrok je, ker je vodstvo v prvih večerih napravilo izgubo in ker je javnost v Maple Heights proti takim igram v njih sosesčini. John Verhunce pa je dobil nalogo, da vložijo tožbo v imenu Home Owners Association napram Veterans of Maple Heights Inc., da se sodnijsko dožene ustavnost državnega zakona, če se sme "bingo" igrati za dobrodelne namene. Tozadevno se nocoj vrši ljudski shod v Slovenskem narodnem domu 5050 Stanley Ave., Maple Heights.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
4231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year—(Za celo leto) \$7.00
For Half Year—(Za pol leta) 4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.50

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year—(Za celo leto) \$8.00
For Half Year—(Za pol leta) 4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year—(Za celo leto) \$9.00
For Half Year—(Za pol leta) 5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March, 1879.

104

Donald Bell (O. N. A.)

PRETEČA NEVARNOST NA SREDNJEM VZHODU

Javnost se zanima danes največ za mirovno konferenco v Parizu, kjer so na razpravi vprašanja Italije in Balkana — toda največja in najhujša nevarnost, ki danes ogroža svetovni mir, ni tam, temveč na Srednjem vzhodu. Ves ta del sveta je postal sodček smodnika, o katerem se ne ve, kdaj bo pogran v zrak.

Homatije v Palestini so seveda le zunanji znak prave nevarnosti, ki obstoji v tem, da se je odločila Velika Britanija, ki sama nima več zadosti notranje sile, da bi z lastnimi sredstvi in na miren način vladala svoje ogromno carstvo, seči po najstarejših in najbrutalnejših sredstvih kolonialnih gospodarjev — po nasilju in sejanju notranjih razdorov v deželah, v katerih se hoče na vsak način obdržati na oblasti.

Običajno je čuti mnenje v javnosti, da si prizadevajo Angleži le, da bi ohranili svojo najvažnejšo pot, ki je za njih življenskega pomena, iz Britanije v Indijo preko Srednjega vzhoda. Toda to je le deloma res, kajti Anglija hoče danes, ko se dvigajo že vsi pokorni in odvisni narodi — ko so kolonialnim carstvom že začeli zvoniti zadnji zvonovi — še povečati svoje carstvo in si podjarmiti še novih narodov.

Še v dobi prve svetovne vojne Angleži nikakor niso bili vladajoča sila na Srednjem vzhodu — tam je bilo otomansko carstvo in ruski vpliv je bil mogočen, posebno v Perziji, kjer je na mnogih mestih segal skoro do Perzijskega zaliva. Povrh tega so bili na Srednjem vzhodu jako vplivni tudi Nemci in celo Italijani. Francoski vpliv je bil odločujoč v libanonskih deželah in v Siriji.

Prva svetovna vojna je pregnala iz Srednjega vzhoda Turčijo, Nemčijo in Rusijo. Druga svetovna vojna je omogočila Angležem, da zasedejo italijanske kolonije, katerih zdaj nočejo nikomur več prepustiti. Francija pa je ogromno izgubila na vplivu in tudi na dejanskih postojankah.

Angležem je torej uspelo, da v razmeroma kratki dobi poženejo ven iz teh predelov vse svoje tekmece. Toda zdaj, ko so to dosegli, ko imajo v rokah to strateško tako neizmerno važno in denarno in gospodarsko tako bogato ozemlje, radi ležišča petroleja, morajo uvideti, da so vojaško preslabotni, da bi točko tudi ubranili. Vsled tega so ponudili Zedinjenim državam mesto manjšega partnerja — za ceno podpore v denarju in dobavah orožja.

V zadnjih mesecih je bilo včasih nekaj govora o "mirni likvidaciji" britanskega carstva, češ da bo delavska vlada opustila kolonialne ideje angleških torijev. Slišali smo o velikodušnih ponudbah Indiji in Egiptu. Danes je že jasno, da niti Indijcem niti Egipčanom ne bo uspelo, da se sami s svojimi lastnimi silami znebe britanske nadvlade.

V obeh deželah so pogajanja zastala, Indija je nemočna radi stoletnega razdora med hindu in muslimani. Med vsemi deželah, v katerih se je nastanila Anglija, so njeni interesi najbolj ogroženi v Perziji, kjer je nastalo revolucionarno gibanje proti trdi pesti Anglo-iranske petrolejske družbe.

Ko so Angleži uvideli, da jim sredstva orijentalne diplomacije ne pomagajo več, so sklenili uporabljati silo. Odkrito so izjavili, da se varnostni svet zedinjenih narodov, ki je porabil toliko časa in naporov v zavračanju ruskega vmešavanja v iranske zadeve, nikakor ne sme biriti, da se pripravlja na zopetno vojaško okupacijo južno-iranskih petrolejskih ležišč.

Že pred meseci, ko še ni bilo nobenih stavk v petrolejskih vrelcih Anglo-iranske družbe, mi je bilo povedano, da bodo šli Angleži nazaj v Perzijo. Zdaj so se izkrcali v Basri, poglavitem pristanišču sosednjega Iraka in izjavili, da bodo zasedli južno Perzijo, ako bi se "nekaj" pripetilo tam.

Tudi koraki angleške politike v Eritreji, Somalilandu, na otoku Sipur, ki je grški po narodnosti in željah prebivalstva, Palestini in Libiji, niso potrebni radi ruskega prodiranja v Sredozemlje. To je Angležem le izgovor za širjenje njihovega carstva.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

IZDAJALEC PRED SODIŠČEM

Na okrožnem sodišču v Celju je bila nedavno razprava proti Albertu Cerkovniku iz Slovenjgradca, ki je bil obtožen številnih težkih zločinov zoper narod in državo. V celodnevni razpravi se je odkrila strahotna slika njegovega izdajalskega delovanja med okupacijo.

Sredi leta 1941 se je obtoženec vključil v Četu v Celju v eno izmed takratnih snujočih se ilegalnih organizacij, ki so bila prva žarišča podtalnega odpora proti okupatorjevemu nasilju. Namesto da bi v Osvobodilnem pokretu iskreno sodeloval, je kmalu izdal nemški tajni policiji vso skupino svojih tovarišev. Posledica je bila, da je gestapo aretirjal 14 najzavednejših fantov iz celjske okolice, ki so bili potem vsi ustreljeni. Kot žrtve tega podlega izdajstva so padli: Miha in Jože Kolšek, Milan in Edvard Golob, Rajko in Mirko Kresnik, Rudi Primožič, Ladislav Kramar, Marijan Brinovec, Vladimir Mlakar, Ferdinand Mirt, Anton Kos in Maks Leskovšek.

Družine imenovanih žrtv pa so bila odpeljana v koncentracijska taborišča, kjer so Marija Kresnikova, Marija Farčnikova, Anna in Neža Kolškova podlegle mukam in trpljenju.

V nagrado za svoje izdajalsko početje je Cerkovnik prejel od gestapa nov plašč in čevlje in bil proti plači sprejet v stalno vojnisko službo, ki jo je vršil skoraj dve leti in prizadejal mnogim zla zavednemu slovenskemu ljudstvu.

Navidezno nameščen kot delavec v Westnovi tovarni, je vohunil za svojimi tovariši ter poleg tega prepezoval po celjskih ulicah in okolici ter potem poročal nemški tajni policiji. Tako je med drugim ovadil Milico Sorčan, da vzdržuje zvezo s svojim možem, ki je bil partizan, razadi česar je morala potem Sorčanova v kazensko taborišče, odkoder se ni več vrnila.

Za vsa ta dejanja, ki so bila obtoženemu izdajalcu in zločincu dokazana, je bil Cerkovnik pred ljudskim sodiščem obsojen na smrt z ustrelitvijo. V svesti si svoje krivde, se obsojeni niti pritožil zoper izrečeno kazen. Smrtno kazen se je izvedlo 22. junija in s tem je bilo zadoščeno ljudski pravici.

NASTOP MLADINE V MARIBORU

Nad 1000 pionirjev iz vseh krajev mariborskega okrožja so nastopili dne 23. junija ob otvoritvi fizikurnega tedna na igrišču T D Železničarja. Prireditve se je pričela s povorko, v kateri so pionirji s harmonikaši na čelu prikoračili na te lovadišče. Pozdravil jih je načelnik prosvetnega oddelka IO OF, Ledinek, ki je med drugim dejal: Hočemo, da bo naš pionir, naš mladinec vse to, kar se je naučil, znal tudi resnično uporabiti v delu za domovino.

Na fronti dela

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

Cesta od Podsmreke naprej, nekaj kilometrov od Viča pri Ljubljani, do Drenovega griča pred Vrhniko je kakor fronta. Težko se "pretolče" avtomobil čez razoroženo zemljo, razmetano kamenje, mimo navoženega gramozja, položnih tračnic in podrtih dreves do Loga, ki leži približno v sredini tega odseka naše velike delovne fronte.

V Logu je v nizki podeželski hiši štab—vodstvo vsega dela, ki mu načeluje gradbeni vodja s svojim pomočnikom, pomagajo pa mu strokovnjaki in pisarni-

pri stroju, na polju, v gozdu in v pisarni.

Preko 200 pionirjev je odpeloval svojo himno, nato so pionirke iz okraja Prevalje in mariborske okolice izvajale proste vaje "Bilečanka". Na posebno tople sprejem pri publiku je nastopil harmonikarski zbor pionirjev iz Studenc pri Mariboru. Kot zadnjo točko so izvedli mariborski pionirji živo sliko, v kateri so sestavili ime Tito.

MODERNA POSTREŽBA ŽELEZNIŠKE UPRAVE

Z odlokom prometnega ministra se je 26. aprila letos pričelo z avtomobili prevažati blago s postaj ali na postajo. Železnica bo za enkrat prevažala s postaje Ljubljana in Ljubljana-Siška prejemniku na dom in obratno od pošiljateljevega doma ali obratovalnice do imenovanih železniških postaj. Železnica prevzame za avtomobilski prevoz vsakovrstno blago, razen živih živali, eksplozivnih predmetov, mrličev, predmetov v teži nad 500 kg ali daljših od 4 metre in žita v razsutem stanju.

DOLENJSKE TOPLICE V AKCIJI

V kotlini, ki jo obdaja na severu Stržki hrib, na zapadu gozdni Rog in na vzhodu odraški Gorjancev, leži prijazen kraj Dolenjske Toplice. Med okupacijo je bil kraj večkrat bombardiran, vendar pa kopalnice samo ni bilo poškodovano. Prizadet je bil invalidski dom in na nekaj zasebnih hiš. Domačini so se z združenimi močmi lotili ruševin in jih skoraj že vse pospravili. Prejšnji obokani zidani most preko Sušice je bil med vojno razrušen. Na njegovem mestu stoji zdaj trden, lešen most, preko katerega dan za dnem prevažajo tovorni avtomobili metrska drva v Stražo na postajo, Kopalnice z radioaktivno vodo je letos prevzela država. Ker ji je doslej primanjlovala sobne opreme, zlasti postelj, zdravilišče v tej sezoni še ni moglo sprejemati gostov. Ukrenili so vse potrebno, da bo tudi za sobno opremo preskrbljeno, da bodo kmalu lahko sprejeli goste-bolnike, ki že čakajo na sprejem v kopalnice.

Redna dostava pošte je zdaj urejena za ta okraj, ker so pred kratkim dobili pismonošo, ki dostavlja pošto tudi v bližnje vasi. Pogostoma prispejo tudi ameriški paketi, ki jih pošiljajo rojaki svojcem v staro domovino in jim tako pomagajo lajšati bedo, ki jo je zapustila vojna vihra.

KRSTNA PREDSTAVA NOVE SLOVENSKE DRAME

V soboto 29. in v nedeljo 30. junija ob 5 uri popoldne je predvajala igralska družina v Št. Ilju pri Mariboru novo dramo Franceta Filipiča iz narodno osvobodilne borbe "V burji". Drama prikazuje dvig vaškega motogata, njegovo sodelovanje z okupatorjem, njegovo izdajalstvo in ljudsko sodbo.

Takšnega velikega delovnega načrta v Sloveniji še nismo imeli. Do zime je treba zgraditi 12 kilometrov dolgo in 12,5 metra široko asfaltirano cesto s cestiščem stezo za kolesarje in obrobni pasom. Treba je določiti smer in višino nove ceste, preorati starocestišče, odkopati zemljo in zasuti jarke, zgraditi čvrsto 40 centimetrov debelo zaščitno plast s savskim prodrom, jo zgladiti in utrditi, nasuti dvakrat presejan droben pesek, položiti z asfaltom prepojen izolirni papir in dve plasti betona, dobeli skupaj 20 centimetrov.

Iz gramozne jame pri Klečah je treba pripeljati 13.000 vagonov materiala, porfirni material za vrh cestišča iz Kamniške Bistrice in Kokre. Za veliko delo, pomembno za vso državo in za precejšen del Evrope, ki teži gospodarsko proti naši obali, so potrebni veliki napori, premaganje težav, potrpljenje in vztrajnost vseh, ki sodelujejo—inženirjev, tehnikov, kamnosekov, židarjev, mlinerjev, težakov, tesarjev, strojnikov, soferjev, kovačev, ključavničarjev, skladiščnikov, a d m i n i s t r a t i v n e g a o s e b j a . . .

Do zime asfaltirana cesta do Vrhnike, prihodnje leto do Planine—to je njihova skupna naloga, skupna bo zmaga in ponos, ko bodo dali državi ceste, ki se bo mogla kosati z vsako drugo.

Najbolj živo je v Logu. Do sem so položene tračnice normalne železnice s tiri za premikanje vlakov. Posebni vlaki bodo vozili sem z glavne proge material. Vagone bodo izpraznjevali delavci v široke silose, ki jih zdaj grade pod cesto. To bo dovolj prostora za 350 vagonov gramozja, dovolj za pet delovnih dni naprej. Iz silosov bo razvažala poljska železnica material proti Vrhniki in proti Podsmreki. Na obeh krajih ga bodo sprejemali delavci-graditelji.

Asfaltirali bodo ceste meter za meter. Vrhovka in Ljubljana se bosta odmakali, za graditelja bo ostajal vedno daljši bel trak ceste, bližali se bodo Logu, sem se bosta pomikali vojski s traktorji, plugi; orodjem in podirali za seboj progo. Neki dan v pozni jeseni—ko bodo puste njive in žitna polja ob cesti in bodo sadovi z jablan in hrsk, zdaj še drobni, obrani—tedaj bo pritisnilo z obeh strani na Log, graditelji se bodo sestali, zastave zavihrale. . .

Poslednji vlak bo odpeljal zadnje stroje, preostali material in moštvo na glavno progo in na nova dela. Za njim bodo pospravili delavci tračnice in pragove, očistili ceste in po njej bo kakor po zrcalu privozil prvi avtomobil, za njim pa kolone tovornih vozov—proti morju, proti Trstu in nazaj proti Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Dunaju, Pragi, Kijevu. . .

Naše življenje bo postalo bogatejše. Pod Drenovim gričem na Vrhniki je že lep kos ceste razširjen. Preoran, zvaljan in utrt čakaj, da pripelje železnica material za asfaltiranje.

Delavci gradijo globok propust za odtokanje vode. Vidi se vrh preraz ceste: prav spodaj šota (kmetje pravijo temu kraju "Na mahu"), nato ilovica, potem kamenje še izza časa Napoleona, ko je zapel Vodnik svojo "Ilirija vstani!" Pa že davno pred Francozi je to tekla cesta, že za časa Rimljanov in še prej, ko so se premikala ljudstva po Evropi in proti morju. Po tej cesti in pokrajini so se privlačili tudi naši predniki pred 1200 in več leti do Trsta. . .

Za Francozi je ceste popravljala in dvignila Avstrija za njo med okupacijo Italije. Zdaj se bo cesta še bolj dvignila nad polji.

Delavci so odvalili težko skalo, položeno v propust pred stolpi, ko se je pri nas prebujal mešan in zahteval tlačan usta-

vo—zravnavali so se in oddahnili. Drugi kopljejo ilovico. Eden med njimi je Bosanec, drugi je doma iz Slovenjgradca, tretji iz Ljubljane, dva sta Prekmurca, šesti iz okolice Vipave.

"Vprašal sem v Zagrebu za delo, pa so mi rekli: 'pri Ljubljani gradijo ceste,'" pravi Bosanec. "Velika je domovina, sem si mislil, pa sem šel. Srečaval sem mladince, ki so se vozili v Brčko. Jaz v Slovenijo, oni v Bosno, vsi gradit."

"Delal sem čisto Jeperca-Kranj. Približno iste dolžine je, pa smo jo gradili dve leti," pravi Ljubljčan. "Cesto Podvinj-Lesce, pet kilometrov, tudi dve leti."

"Prej je bilo drugače: komisijske, razpisi, pogajanja, profiti. Zdaj se gleda samo na to, da delo teče," razlaga Primorec.

Od propusta proti Logu zasajajo orni plugi ostre zobe v cestišče in prevažajo stlačeno kamenje, planirni plugi potiskajo velike kupe prsti in jo ravna, grabijo drevesa pod koreninami in jih prevračajo, valjarji tlačijo in utrjujejo, da se stresa cestišče, zgrajeno na mehki popustljivi šoti.

Prav tako napreduje delo od Podsmreke proti Logu. Med obe frontama pa merijo geometri s pomočniki višino in širino ceste, delavci grade poljsko železnico. Ob cesti rastejo mehane in druge delavnice, taborišča s spalnicami, kuhinjami in olednicami za delavce.

Kmet je prišel po polju in se ustavil. Zamišljeno je pogledal po cesti. Videl je nekoč, kako se je valila po njej kraljevska jugoslovanska vojska, potem Italijani, pa Nemci, nazadnje so prišli partizani. Zdaj grade veliko cesto, jablane podirajo, njive bodo podrli.

"Ampak—kako jim gre izpod rok!" je rekel, ko se je zagledal v dva delavca, ki sta odnašala velik kamen na rob ceste. Eden je bil 17letni Prekmurec iz Gorice pri Soboti, drugi 59letni Dragomerčan. Potem je pogledal kmet dalje po cesti, ki se je ožila in se izgubljala med njivami. Toda tam še ni konec, cesta se vije še naprej, daleč za obzorje, kjer so pristanišča, rudniki, tekstilne, sladkorne, strojne in druge tovarne, solna polja, kjer se tudi ljudje trudijo in po svoje odplačujejo družbi svoj dolg. . .

Cesta pa družijo ljudi in pokrajine in jih zbližuje, dobra cesta krajša razdaljo, zmanjšuje predvzno stroške, cesta odpira nove možnosti dela, dohodkov in življenja, nova vrata človekovemu napredku.

C. Z.

UREDNIKOVA POŠTA

St. Clair Rifle and Hunting Club

Cleveland, O. — Vsi naši jastrebi, katerim je bila sreča mila, da so zdrobili največ lončenih gobov na strelišču naše farme v nedeljo 28. julija, pravijo: "Ti, Ti, da ne boš napravil pomee, kadar boš poročal izid streljanja v časopis. Hm, jaz Van tako povem, vi bahač, kater imate lep "score", nič se ne boji zlagal. Seveda ne. Toda v zadnji skupini sem bil jaz. In če bi bil že nastopal mrak, ozibma tema, sem imel namen vasve premagati".

Dalje se zahvalimo občinstvu za veliko udeležbo našega pikika. Moram priznati, da je vseizpadlo 100 odstotno pravi in uspešno. Odkar naš klub obstoji, nisem še videl takega navdušenja na strelišču. Jaz smo postrelili 2.500 nabojev.

V nedeljo 18. avgusta bomo zopet streljali. Gostom in članom bo postreglo z dobrim golom, katerega bo pripravil aš solovec Mr. Kushlan. Da oste odslej vedeli tudi to, da eo Kushlan ni samo od-

vetnik, pač pa tudi izvrsten kuhar. Streljali smo pa takole:

Mihelič	18
J. Dovgan	24
Malečkar	19
Zupančič	16
Novak	23
Stanmbly	20
Kodra	20
Urbanick	08
Kosec Sr.	22
Virant	22
Butch	22
J. Papesch	12
A. Urankar	22
A. Božič	22
Kobal	18
Škoda	18
Kochevar	21
J. Pozelnik	22
E. Polznik	17
A. Jelerčič	20
Ludwig	18
Renik	17
M. Telich	14
A. Gerl	22
E. Papesch	15
Tomažič	15
A. Princ	15
Spenko Jr.	19
Pavly	11
Janša	12
Baraga	15
Peterca	08
Kramer	24
Spenko Sr.	20
Sluga	18
Zakrajšek	14
Somuk	18
Sietz	24
Antonin	21
Vinton	22
Beck	11
M. Urankar	14
W. Gerl	13
Kosec Jr.	24
Skern	14
Eržen	17
Smuk	17
Nategal	23
W. Urankar	24
Saje	19
J. Urankar	21
A. Novak	21

Sladkorčki na klinčkih so nevarni otrokom

Frank D. Celebrezze, mestni varnostni direktor pravi, da so ljudje v večini že seznanjeni z vsemi vrstami nesreč, vendar nekako vedno mislijo, da se ta svarila tikajo nekoga drugega, ne njih.

Pomislite, kolikokrat daste svojim otrokom "pennies", s katerimi si kupijo sladkorček na klinčku, katerega ližejo celi dan. Redkokdajko pomisli, kolikor nesreč se zgodi ravno s temi klinčki, ki so otrokom tako priljubljeni. Ravno zadnji teden se je primerila nesreča s takim "suckerjem", ki je nataknjen na oster klinček. Neki dveletni otrok je fital tak "sucker" med igranjem. Spodtaknil se je ob preprogi in padel. Pri tem si je v klinčkom prebodel nebo v ustih, ki je povzročil tolikšno rano, da je otrok v par urah umrl.

Na splošno večina otrok, ki najraje ližejo sladkorčke na klinčkih so še mladi in šibki v nogah. Tekom dneva čestokrat padejo in starši se ne brigajo za to, ker je nekaj navadnega. Res je, da v 99 slučajih padec takega otroka ni posebne nesreče, toda na vsakih toliko padcev se večja ali manjša nesreča prime.

Zgoraj navedena nesreča bi se preprečila, če bi starši gledali na to, da otroci kupijo sladkorček "sucker" ki je pritegnjen na močni trdi vrvice, ne pa na klinčku.

Del odgovornosti za take nesreče se more pripisovati tudi izdelovalcem sladkorčkov na klinčkih, kot tudi na razpečevalce takih slaščic. Tudi ti bi si morali zapomniti eno varnostno pridigo. Lastniki slaščičarn bi storili mnogo dobrega za soseščino, ako ne bi hoteli prodajati sladkorčkov na klinčkih.

Prodajalci bi se morali sami domisliti varnosti, ko pride otrok v trgovino in jih vpraša za "safe sucker", ne onega na klinčku, da je čas, da opustijo prodajo sladkorčkov na klinčkih.

BUDHIN DEMANT

GUSTAV LE ROUGE

(Nadaljevanje)

Miss Ellen se je zmedeno pri-
jela za čelo in preplašeno začela
pogledovati okoli sebe. Nato
se je spomnila in razumela: ro-
parji so jo ugrabili, da izsilijo
od njenega očeta visoko odkup-
nino, kajti znan je bil kot ve-
lik bogataš.

Silna jeza jo je zgrabila in to
tem bolj, ker je bila zelo razdra-
žena in navajena, da se je vse
klanjalo njenim najmanjšim ka-
pricam.

— Vi ste lopovi! je zaklicala,
a strašno boste kaznovani za to,
kar ste mi storili! Moj oče se
osveti . . .

Ker sta jo na to pretno
Nathan in Misterija čisto brez-
bržno gledala, je začela kričati,
misleč, da ji pride kdo na po-
moč:

— Pustite me! Proč hočem!
Skočila je k vratom kabine in
klicala na pomoč, toda Nathan
ji je zastavil pot in jo krepko
zgrabil za roke.

— Nobenega smisla nima kri-
čati, ji je dejal preteče; na naši
ladji ste na širokem morju in
popolnoma v naši oblasti. Svo-
bodna boste šele, ko nam vaš
oče da Budhin demant.

— Ne poznam tega demanta,
je zajeceljala Ellen vsa tresoča
se.

— To bomo že videli . . . Za
enkrat pa bodite mirni, če ne
vas vržemo v temnico in vam
uklenemo roke in noge v želez-
je.

Srce uboge Ellen je začelo
silno utripati in groza jo je
spreletavala. Niti kričati ni več
mogla, a njeno trpljenje nika-
kor še ni bilo končano, kajti
Nathan je prišel na peklensko
idejo.

Kot večina Indijcev, je bil
zelo spreten hipnotizer. Opazil
je na prvi pogled, da bi se iz-
redno nervozno in slabokrvno
dekletko dalo prav lahko hipnoti-
zirati. Spet je zgrabil za Ellenine
roke, ki jih je že bil spustil in
vsesal se je s svojima zelenoma-
rogasnimi očmi v svetlomoder
punčice dekleta, ki je omahnila
in v katere obrazu se je čitala
groza. Zaman se je skušala
umakniti strašnemu pogledu.

— Zaspate, ji je zapovedal z
odločnim glasom. Jaz hočem ta-
ko!

Ellenine oči so se ustavile v
grozi, napetost mišic na obrazu
je pojenjala, bila je v hipnotič-
nem spanju.

— Sedaj, je dejal Nathan,
nam pa poveste, kje je Budhin
demant.

— Ne vem, je odgovorila El-
len s slabim glasom.

— Vaš oče ima ta demant,
sredi katerega je urezan Bud-
hin obraz. To je tako zanimiv
kamen, da ga morate poznati.
Gotovo so vam ga že pokazali.

— Ne vem, o katerem deman-
tu govorite. Moj oče mi ni ni-
koli ničesar pravil o njem.

Nathan in Misterija sta se za-
čudeno spogledala.

— Uspavana, kakor je sedaj,
je rekel Indijec, čisto gotovo ne
laže, ker ne more. Tega res ne
razumem.

— In vendar je yoghi All-
Mah izrečno imenoval Johna
Terryja iz Londona, kralja de-
mantov. Dva Johna Terryja ven-
dar ne obstojata.

— Morda je stvar ta, je re-
kel slednjič, da John Terry, kot
silno previden možak, ni nikoli
nikomur pravil, niti svoji hčer-

ki ne, da ima znameniti dra-
gulj.

— Skušajmo jo spraševati še
enkrat, je rekla Misterija.
Nathan je ponovil vprašanje
z najodločnejšim glasom, toda
brez vsakega uspeha.

Dekle je postalo vidno utru-
jena, na čelo so ji stopile potne
kaplje in obraz ji je postal smrt-
no blede. Z glasom, jecljajočim
od straha, je odgovorila na zad-
nje Nathanovo vprašanje.

— Vi me umorite! . . . Silno
trpim! . . . Ničesar ne vem o
tem demantu, prisegam vam!
Povedala sem vam vse, kar vem.
Zbudite me, prosim vas lepo . . .
Nathan se je trenutek obo-
tavljal.

— Pustite jo v miru, je de-
jala Misterija. Danes nam ne bo
mogoče več zvedeti.

(Dalje prihodnjič)

Ilja Ehrenburg:

Protinapad noči

Posneto iz "Slovenskega poročevalca"

Hitlerjevski krvniki so ljubili
izkrivljeno poezijo. Ko so izgnali
Nemce, so našli v arhivih ječe
Fresnes sezname jetnikov; pred
določenimi imeni ste mogli čita-
ti: "Nacht und Nebel" (noč in
megla). V govorici rabljev so
pomenile te besede, vzete iz
Wagnerjevega "Renskega zla-
ta": "Obsojen na smrt."

Noč in megla; ti dve besedi
dobro označujeta bistvo fašiz-
ma, ki ga je možno spočeti samo
v okrilju noči, graditi na laži.
Po dolgi noči groze se je dvig-
nila nad svetom siva zora. Son-
ce resničnega miru še ni predrl
megle in v somraku nastajajo-
čega dne so ožile temični du-
hovi, ki poizkušajo preplasti
boječneže in zavesti kratkovid-
neže.

Pet mesecev že traja nuern-
berški proces. Mac Hickie je v
angleškem radiu izjavil, da že

pada zanimanje, ki ga je vzbujal
na zapadu. In to ne samo zato,
ker se pravne debate vlečejo v
neskončnost, marveč tudi zato,
ker baš preplašeni ljudje ne ra-
zumejo, da obstoja zveza med
včerajšnjo tragedijo in negoto-
vostmi jutrišnjega dne. Vidijo,
da sodijo v Nuernbergu pretek-
lost v času, ko nje vznemirja bo-
dočnost; nihče pa jim ne pove,
da hoče ta preteklost jutri zopet
zaživeti; v okrilju megle noč
spet napada.

V Nuernbergu ne gre samo
za usodo 23 zločincev: tesar in
vrvar bi zadostovala, da bi bila
zapečaten usoda Geringa. Ni
bilo nikake potrebe motiti toli-
ko poštenih ljudi. Ne, važnost
nuernberškega procesa ni v
tem; vtisniti se mora v spomin
onih, ki so preveč nagnjeni k po-
zabljivosti, preprečiti mora, da
bi znova oživila preteklost. To-
žilci niso arhivarji, marveč bran-
ilci bodočnosti.

Zakaj tako pozorno zasledu-
jem epilog tretjega rajha. Pri-
zor je presenetljiv: trupla so se
pričela gibati. V začetku je stis-
kal obtoženec strah. Kot se okle-
pa utopljenec slammate bilke, so
se oklepali zdravniških halj.
Zdelo se je, da je branilce strla
naloga, ki je bila pretežka za nji-
hove sile. Če bi videli njihovo
skromno vedenje, bi rekli, da so
le preprosti odvetniki.

Takrat je med nuernberški-
mi ruševinami odpadalo posled-
nje orumenelo listje. Sedaj med
temi ruševinami zopet zeleni
trava. Tudi obtoženci se čutijo
oživljene; njihovi branilci so po-
stali siloviti, kakor da ne bi bili
zagovorniki hudice, marveč to-
žilci, ki razkrinkavajo zlo.

Ali zločinci upajo, da bodo
ušli vrvi? Ali nameravajo za-
strupiti žive s strupi svojih tru-
pel? Včasih podrobnosti zakri-
vajo bistvo. Često čujemo govo-
riti, da je bil Gering tat. To je
res, toda pred nami ni žepar,
marveč morilec ljudstev, druga

najvažnejša oseba rajha, počet-
nik in organizator grozodejstev,
ki nimajo primere v zgodovini.

Ni važno, da krvniku milijo-
nov ni bilo treba krasti žepnih
robcev. Pustimo ob strani ukra-
dene slike, domače prizore z
Rehmom, umazane spletke in
pomislamo samo na bistveno: ta
debeluh, ki se včasih dobroduš-
no smehlja, je odgovoren za ev-
ropske razvaline, za uničenje ce-
le generacije.

Pravijo, da skuša premotiti
svoje sodnike nimamo opraviti
z zajcem, marveč s podivjanim
volkom. Zadušiti hočejo resnico,
rešiti mir, da so čustva ljudozre-
cev praz za prav plemenita.

Geringa vprašujejo, ali je res,
da je zapiral nedolžne ljudi v
koncentracijska taborišča. Ne
da bi trenil z očmi, odgovarja:
"Ljudje, ki niso storili nobene-
ga dejanja, ki bi bil vreden gra-
je, bi ga lahko storili kasneje.
To je bil zaščitni zapor."

Mogoče so imeli preveč pošte-
ne oči. Mogoče se niso vedli toč-
no tako kot vrli feldvebli. Vse-
kakor drži: iz njihovih kož so
napravili platnice in elegantne
senčnice . . .

Geringa vprašujejo, ali je res,
da je zasedel Avstrijo, uničil Če-
škoslovaško, vdrl na Norveško,
pohabil Belgijo . . . Ne da bi tren-
il, odgovarja: "To so bili za-
ščitni ukrepi." Ali so morda ho-
teli Čehi misliti? Ali morda niso
znali Norvežani dovolj ponižno
pozdravljati? Vsekakor drži: iz
teh dežel so napravili nove kolo-
nije rajha.

Nesramnost rajhsmaršala ni-
ma meje. Na pomlad 1946 se ba-
ha, da je bila Češkoslovaška
zanj en sam grizljaj, da je ubil
madridske otroke zato, da je
preizkusil nove letalske modele,
da je tako rekoč podaril "nem-
škim delavcem svobodo." Ali je
potrebno napisati, da je bila to
svoboda: najprej vojašnice in
koncentracijska taborišča in na-
to grobovi.

Gering se kaže svetu: išče
učence in naslednike. Neprisli-
ljeno zatrjuje, da so Nemci vdrl
v Francijo samo zato, da bi tam
razvili poljedelstvo. Dobro pom-
nite: ne tanki, marveč traktorji
so preorali zemljo Pikardije,
Normandije, Champagne. Ger-
ing prisega pri svojih velikih
bogovih, da se je s firerjem tru-
dil "velikodušno urediti židov-
sko vprašanje."

V navalu velikodušnosti je bi-
lo torej ubitih šest milijonov ži-
dov in vprašanje je bilo urejeno.
Zakaj so Nemci tako vročeno
pripravljali svoje roparske vpa-
de? Zato, odgovarja Gering, ker
so vedeli za "mobilizacijske na-
črte Amerike." Če se bo to na-
daljevalo, bo kmalu dejal, da je
hotel uničiti Leningrad zato, ker
so Rusi uničevali v srednji Aziji
koblice. Šel bo tako daleč, da bo
vzkliknil sredi nuernberških
razvalin:

"Naša vlada je izvlekla Nem-
čijo iz bede, da jo popelje na
vrhunec." Grobovi nemških vo-
jakov, raztreseni po svetu od
Volge do Atlantika in od Mur-
manska do Egipta, razrušena
nemška mesta, sramota in beda,
to je njihov "vrhunec!"

Čitatelj bo rekel: "Dovolj! To
je preveč neverjetno! Kdo bi
verjel takšnim bedastočam?"
Gering upa, da so pozabili ljud-
je v letih moči in megle gledati,
misliti in razumeti.

Ni sam ta trebušasti burkež,
ves nasičen s krvjo. Za njim so
Hess in odvetniki. Branilec Ge-
stapa zahteva, da se mu da mož-
nost "stopiti v stik" z desetstiso-
či rabljev. Odvetnik Horn mrzlo
ugotavlja, da češkoslovaškega
ljudstva ni, da so le prebivalci
Česke in Moravske. Drug odvet-
nik razglašča, da je "protisovje-
tizem" več. Tretji nesramno
izjavlja, da so Rusi, ne Sauckel
odgovorni za deportacijo sovjet-
skih državljanz, odpeljanih v
sužnost.

Odvetnik Dicks divja, stiska
pesti in grozi, da bo "po nezako-
nitih poteh" razširil laži, ki mu
jih sodišče ne pusti brati. Bra-

nilec Geringa Stammer poizkuša
zopet razširjati nesramno kleve-
to: Nemci, ki so umorili poljske
častnike v katynskem gozdu, so
obdolžili Ruse tega zločina in
Stammer si drzne ponoviti to-
laž. Odvetnik Marx javno psuje
eno najplemenitejših žena naše
dobe: Marie-Claude Vaillant-
Couturier, ki so jo Nemci do
smrti mučili v Oswieczimu in
Rawensbrucku.

Branilci organizirajo tiskov-
ne konference, objavljajo v čas-
nikih dokumente, ki jih je sodi-
šče zavrnilo, varujejo obtožen-
ce. Ko so časniki vprašali
Stammerja, zakaj je Gering tako
nesramen, je odvetnik odgovoril:

"Ali dajem jaz nasvete rajhs-
maršalu? Velik človek se brani
veličastno."

To "veličastno" predobro po-
znamo: to so ruski sužnji, Bani
Yar, "zeleni mapa," Oswieczim,
milo iz človeške masti, to so pe-
pel, kri in solze Evrope.

Ko sem bil v Nuernbergu,
sem se zanimal za življenje bra-
nilcev. Zvedel sem, da so bili ve-
činoma vsi člani narodno-socia-
listične stranke. Kaj je torej
bolj naravno, kot da je Gering
za nje "velik človek." V Nemčiji
sem vprašal 12-letnega fantali-
na: "Ali sedaj ne kričiš več 'Heil
Hitler'?" Zalostno mi je odvrnil:
"Sedaj je prepovedano." Čudim
se, da pravdniki z belimi lasmi
še ne razumejo, kar razume ta
pobit. Gering gre res predaleč.

Krvniki preveč dvigajo glave.
Vidijo, da še vedno traja zora,
ko bi bil že čas, da se zdi. Vse-
le se moralne razdvojenosti
preprostih ljudi v vsej Evropi.
Branilci jim sporočajo vse za-
lostne dneve "senzacije." Jes-
en jih je videla malodušne, ta
pomlad pa jih je našla vse pre-
zretne.

Kakor Gering, tako dvigajo
glave tudi njegovi večerajšnji
pristaši. V zapadni Nemčiji se je
ustanovila organizacija dijakov,
ki se imenuje "apostolska," v
resnici pa je fašistična. Ameri-
ška policija je ugotovila, da
imajo v 90 monakovskih knji-
garnah napredaj izobilico hit-
lerjevskih knjig. Američani so
čisto slučajno odkrili, da so tis-
kali "krščanski skavti" iz Ko-
burga fašistične letake.

Brigadni general Mead opo-
zarja, da še vedno vodijo v ame-
riškem pasu vplivni nacisti veli-
ke tovarne ali so v upravnih

službah. Truplo, ki ga niso niti
sežgali, niti zakopali, okužuje
zrak.

V Darmstadtu so napravili
Američani anketo. Na vpraša-
nje: "Ali potrebuje Nemčija no-
vega firerja?" je odgovorilo 55
odstotkov vprašanih ne in 38 od-
stotkov mož pritrdilo. Na vpra-
šanje: "Ali mora biti očiščena
nemška uprava članov narodno-
socialistične stranke?" jih je sa-
mo 43 odstotkov odgovorilo z
da. Nad Darmstadtom vladata
še vedno noč in megla. Krivda
onih, ki tako odgovarjajo, je ve-
lika, toda mogoče so odgovorni
zanjo tudi oni, ki vprašujejo.

V časopisih, ki izhajajo v za-
padni in južni Nemčiji, se je
znova pojavil "človek z nožem
med zobmi"—tako so slikali
predhodniki fašizma Ruse. Ni se
torej treba čuditi, da so postali
pogumni tudi oni, ki zares drže
nož med zobmi . . .

Od časa do časa priključijo v
Nuernbergu prived usodnih let
izpred katastrofe. Geringov bran-
itelj je mislil, da mora spomniti
na neki sestanek šestih angle-
ških industrijalcev z rahsmarša-
lom. Skrivnosten sestanek, ki je
bil na morskimi obali uro pred ne-
urjem. Nemci so dejali, da bodo
rešili svet boljševizma. Ponudili
so celo, da bodo "brani britan-
ski imperij." Londončani so vse-
kakor zvedeli, v čem je bila de-
jansko ta obramba . . .

Kdor koli pozorno posluša
razpravo v Nuernbergu in se ne
boji raziskovati bodočnosti, bo
znova preklel noč in meglo. Živ-
ljenje človeka ne more sličiti
bedasti zgodbi brez repa in gla-
ve!

Protinapad smrti je treba
streti! Ni še dolgo—komaj leto
dni—, ko je šla tekla ruska kri.
Rdeča armada je rešila člove-
štvo s svojim pohodom na Ber-
lin. Solze se še niso posušile,
grobovi so še sveži in že zopet
slišimo zlonosno šušljanje, že so
na delu klevetniki, Gering že
išče učence in primerne nasled-
nike.

Svet je žejen poštenosti, pre-
proste poštenosti. Kako obsodi-
ti Geringa za bombe, vržene na
Madrid, če po drugi strani pod-
pirajo Franca in njegov majavi
režim? Preveč teče sovražnega
črnila, a preveč tudi krvi. Ali je
možno zaježiti epidemijo v eni
mestni četrti, če si prizadevamo
razviti je v drugi? Fašizem, ki
(Dalje na 4. strani)

The May Co.'s Basement

Mouton Dyed Lamb

Kožuh, ki ima dolgo
življenje pred seboj!

\$95

poleg 20% fed. dayka

To je izredna posebnost! Luksusno izdelane, krasne
"beaver ali silver dyed mouton dyed lamb" suknje iz
kožuhovine po ceni, ki so mnogo, mnogo pod
aktualno vrednostjo! Izvrstni široki rokavi, v raznih
oblikah! Mere 12 do 18.

Avtentične WAVE

100% worsted serge suknje

z volnenimi podlogami, ki se
odstranijo!

\$25

• Narejena iz najboljšega navy worsted
serge, je to najlepše ukrojena suknja, ki
smo jo videli po cenah, mnogo mnogo
višjih kot pa 25.00!

• Ukrojena je strogih predpisih morna-
rice, popisanih na 13 straneh! Vsi robi so
obširni—nobene ni prezeti! Lepo obste
luknjice za gumbel Gumbi so trdno pri-
stili! Mnogo detajlov je ročno šivanih!
Tudi zanjka za obešenje!

• Regularne mere (3
čevljev 6 inčev ali več-
je) . . . In kratke me-
re (5 čevljev 5 inčev
ali manjše) . . . od
10 do 18.

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENdicott 0718

The EMBASSY Bar

300 W. Center St., Anaheim, Calif.

V SREDIŠČU ORANŽNE DEŽELE

28 milj od Los Angeles na Route 101

Cocktails - pivo - žganje

Izvrstna hrana

PRIJAZNO SE PRIPOROČAMO PRIJATELJEM
IN ZNANCEM TER OBISKOVALCEM V
CALIFORNIJI ZA OBISK

Lastnika:

Bill Sitter in Chas. Lusin
bivša Clevelandčana

PISMA IZ STAREGA KRAJA

Pisma dveh nečakov iz Sodražice

Mrs. Mary Peterlin, Burns Rd., Madison, Ohio, je prejela več pism od svojcev iz Sodražice, ter nam je izročila v priobčitev sledeča dva, ki jih je prejela od nečakov Ivana in Franca Petriča, ki sta mnogo prestala tekom vojne, a sedaj delujeta z vsimi silami na obnovi, na kar je tudi njiu teta Mrs. Peterlin zelo ponosna. Na 1. avgusta ima Ivan svoj 24. rojstni dan in v darilo mu je Mrs. Peterlin naročila "Enakopravnost", katero smo že pričeli pošiljati. Prvo pismo od Ivana se glasi:

"Sodražica, 7. marca 1946.
"Draga teta in stric!"

"Kot sem Vama že obljubil, da v kratkem pišem in da ne bo to samo prazna obljuba, hočem to tudi storiti. Na Vašo željo bom opisal potek mojega življenja v zadnjih štirih letih.

"Torej 1. maj, praznik vsega delovnega ljudstva, je bil pred štirimi leti, to je bilo leta 1942 tudi zame velikega pomena. Kajti, na ta dan sem se odločil za veliki korak ter se odzval klicu domovine in vstopil sem prostovoljno v partizanske vrste, takrat ne še tako številne.

"Bilo nas je več Sodražanov, toda nismo imeli sreče, kajti bili so vedno za nami takratni naši okupatorji, italijanske čete z modernim orožjem in policijskimi psi. Tako so nas končno z grožnjami, da nam pobijejo starše ali svojece, imetje pa zaplenijo, ako se ne vrnejo njihovi sinovi ter z orožjem, kateremu se z našimi puškami nismo mogli ubraniti, le prisilili, da smo se vrnili vsi na svoje domove, kateri smo se nahajali v bližini Sodražice in vedeli, kaj se godi doma.

"Tako sem se vrnil po treh mesecih domov, kajti tudi jaz ljubim moje starše in sem bil pripravljen žrtvovati se zanje. Kot rečeno, sem se vrnil domov, toda doma so me pustili samo eno noč. Drugi dan so nas pa že pobrali in odpeljali v Ribnico, kjer sem bil zaprt tri tedne in čakal, kdaj me bodo ustrelili za talca.

"Po treh tednih pa so na mojo srečo dobili nov ukaz, prepeljati nas v Kočevje, iz Kočevja pa so nas odpeljali na otok Rab v internacijo, ki je bil eden najhujših italijanskih taborišč. Tam sem ostal dva meseca. Bilo nas je okrog 15.000 Slovencev. V taborišču so bile tudi noseče žene z otroci in so morale roditi pod šotori in brez vsake pomoči. Niti vode se ni dobilo zadostne količine. Kar se pa tiče hrane, Vam pa lahko povem, da jih je samo od

glada pomrlo približno eno tretjino.

"Čez dva meseca pa so me dajali k transportu delavcev, kot so nas imenovali, v resnici so nas pa odpeljali v Padovo, kjer sem se na srečo sešel z atom, ker bil je tudi on interniran. Iz Padove pa so naju čez 14 dni oba skupaj odpeljali naprej v srednjo Italijo v taborišče Renicci, odkoder so po 6 mesečnem bivanju poslali ata domov, jaz pa sem moral ostati še nadalje, ker sem bil partizan in nisem imel kredita, da bi me bili poslali domov.

"Po italijanskem razpadu pa sem pobegnil iz taborišča ter sem se moral potem še nadaljnjih 24 mesecev skrivati na svojo roko pred fašisti in Nemci in še drugimi, tako da nisem mogel najti načina, kako bi prišel domov. Šele 16. decembra leta 1945 se mi je posrečilo po dolgem času trde preizkušnje končno le pristati srečno na našem svobodnem pragu.

"S tem sem Vama popisal kratak potek mojega življenja v zadnjih štirih letih trpljenja in grozote, katerega je posejal po naši slovenski zemlji kruti fašistični sovražnik. Vaš

"Ivan Petrič".
Sledeče pismo je pa od nečaka Franca:

Franc Petrič, partizan

"Sodražica, 3. aprila 1946
"Pre draga teta in stric!"

Natančen pregled očil
UMERITEV OČAL
DR. I. E. LEVY
OPTOMETRIST
7917 St. Clair Ave.
(Blizu Yale gledališča)
Tel. EX 1244
pravkar sem se vrnil iz vojaške službe

KADAR POTREBUJETE ZAVAROVALNINO
proti ognju, viharju, za avtomobile, šipe itd., se lahko in zanesljivo obrnete na
L. Petrich
19001 Kildeer Ave.—IV. 1874

POZOR, GROCERISTI IN PRODAJALCI SADJA

Prenehajte imeti zgubo na vašemu sadju in zelenjavi! Super-Cold shrambe za zelenjavo so sedaj na razpolago. Super-Cold shrambe za zelenjavo so prepračene in natančno refrigerirane na pravo temperaturo. Mi tudi imamo Super-Cold najnovejšo veliko hladilniko in nov način aluminijevih podlog v vseh merah. Faktično vam lahko posrežemo z vsem, kar potrebujete sedaj, toda priti morate hitro, ali pa nas pokličite, in nudili vam bomo najboljšo postrežbo mogoče. Ko imate Super-Cold, imate najfinjšo, ker mi nimamo nikakršnega tekmeča, ko se gre za kakovost.

Super-Cold Ohio Co., Inc.
727 BOLIVAR ROAD
Cleveland 15, Ohio CHerry 3316-3317

CAIN PARK THEATRE
Superior & Lee Roads
"Weep No More, My Lady"
Življenje in godba Stephen Fosterja
v torek—sobota—20.—24. avg.
Splošna vstup. 60c; rez. 90c.
Pričetek 8.30

Trpite zaradi 'HAY FEVER'?
pridite danes ali jutri, 16. avgusta
med 4. pop. in 9. zv. v našo lekarno, kjer bo navzoč zastopnik od
ASTHMA NEFRIN CO.,
ki vam bo dal brezplačno demonstracijo

Mandel Drug Co.
15702 WATERLOO RD.
KENmore 0061

BREZPLAČNO — 30 KOMADOV FLATWARE SET
ZA ŠEST OSEB — DAMO Z VSAKIM HRASTOVIM
DINETTE SETOM OD \$39.95 NAPREJ
P. E. CAMPUS FURNITURE CO.
10609 ST. CLAIR AVE., GL 8118

"Dolgo se nismo mogli pogovoriti niti besedice in nismo vedeli ne Vi za nas in ne mi za Vas. Tudi mi sami smo bili vsa dolga štiri leta okupacije pod krutim sovražnikom priklenjeni vsak v svoj kot, tako, da nismo ničesar vedeli eden od drugega. Čeravno so bila ta leta dolga, cela večnost, vendar smo dočakali že tako težko pričakovani dan, dan v katerem nam je zasijala zlata svoboda, katero smo si pa izvojevali sami in ponosen sem danes, da sem se boril v vrstah tistih sinov in hčera slovenskih mater, kateri so nam prinesli dokončno in resnično svobodo.

"Dovolj je bilo po nedolžnem prelite krvi. Saj ste gotovo že tudi k Vam čuli potek barbarstva, katerega so izvajali nemški in italijanski krvniki-fašisti. Na tisoče slovenskih sinov je bilo uničenih po koncentracijskih taboriščih; na tisoče sinov in hčera je bilo tistih, ki so za slovensko zemljo in za njeno svobodo žrtvovali najdražje, kar jim je dala mati — svoja mlada življenja in to v borbi malega a hrabrega naroda proti močnemu in dobro oboroženemu sovražniku.

"Pa vseeno nismo klonili. Borili smo se v veri in prepričanju, da nas čaka dan, ko bo koncu našega trpljenja in to za vedno. Dovolj je bilo prelite krvi in dovolj po nedolžnem trpinčenega ljudstva. Zato bomo znali ceniti s krvjo priborjeno svobodo in vedno bomo sledili po poti, po kateri nas je vodil v borbo naš vojskovodja maršal Tito in vedno se bomo držali njegovega gesla: "Tujega nočemo, a svojega ne damo!"

"Kakor smo šli s puško v roki proti sovražniku, tako gremo sedaj z delom naprej za čim hitrejšo obnovo naše porušene domovine. Čeravno nam je kruti sovražnik porušil domove in nas oropal premoženja, vendar ne bomo klonili, pač pa z povzdignjenimi glavami delali, da bo naša domovina še lepša kot je bila poprej.

"Gotovo ste tudi izvedeli, da sta bila ata in Ivan v rokah italijanskih krvnikov, kateri so jih z drugimi Slovenci vlačili po raznih italijanskih taboriščih.

"Kakor Vam je najbrže že znano, sem bil v službi v Zidanem mostu na Štajerskem od leta 1940 do 1944. Po razpadu so tam seveda zasedli Nemci in kmalu nato smo že okusili prirešeno hitlerjevsko kulturo. Nekaj časa sem se skrival pred njimi, ker so pa proti koncu začeli mobilizirati vse od 15. leta starosti naprej ne glede na narodnost, sem pobegnil k partizanom. Kakšne borbe smo imeli in kako smo živeli, mislim da Vam je znano, če ne, se bomo pa prihodnjič kaj več pomenili o tem. Ako bi hotel vsaj delno popisati, kar smo doživljali, bi nastal roman. Rečem pa samo to: Kdor ni tega sam preizkusil, si ne more predstavljati, koliko muk, trpljenja, lakote in mraza je pretrpel naš slovenski narod v teh številnih borbah.

"Sedaj po petih letih sem vendarle spet doma pri svojih in čeravno v porušnem domu, pa vseeno — svoboden je! Prejmite mnogo pozdravov od nas iz nove, svobodne Slovenije!

"Franc Petrič".

Sestra Ivanka Petrič je pa pisala, da so Italijani in Nemci porušili obe hiši. Dvakrat so bila poslopja bombardirana, ko se je ona nahajala v notranjosti, toda je po čudnem naključju ušla poškodbam ali celo smrti. Sodražica je bila 36 krat bombardirana iz zraka in s to povi obstreljena iz Ribnice, da je čudež, da niso bili vsi uničeni.

Prispevajte za otroško bolnico v Sloveniji!

Pomlađ je tu. Po kakšnem

trpljenju in po kakšni borbi! Zlomili smo napad fašizma, ki je imel tovarne, polja, pokrita z žitom, morja, armade. In slomili bomo poslednji protinapad živih mrtvakov.

Naprodaj
je trgovski blok na St. Clair Ave. blizu Slov. nar. doma. 2 trgovini, 2 stanovanj in 2 garaži; velika lota. Cena \$12,500.

TISOVEC REALTY
"25 let na enem mestu"
Zanesljiva zemljiška posluša
Javni notar
1366 Marquette Rd.
EN 4936

HARMONIKE
vseh vrst slovenske in nemške ter kromatične ali klavirske izdelujem in popravljam po zmernih cenah.
Vse delo je jamčeno.
Se priporočam
ANTON BOHTE
R. D. 2, Clymer, Pa.

Ženska
za čiščenje in likanje za 1 dan v tednu. \$5. Pokličite LI 3359 po 6:30 uri večer. (V okolici Shaw-Hayden)

Ženska
ZA DELO V CAFETERIJ
Polni čas
Zglasite se v
Employment Office
The Wm. Taylor Son & Co.

Tool & Die Makers
Popolnoma izurjeni
Plača od ure
Zglasite se pri
The Bishop & Babcock Mfg. Co.
4901 Hamilton Ave.

Kleparski delavci
Tovarniško izurjeni. Plača od ure poleg "piece work". 40 ur tedensko.
The Bishop & Babcock Mfg. Co.
4901 Hamilton Ave.

Stalni livarji-strojni operatorji-brusači
Stalno delo; visoka plača od ure in komada. Kompanijska kafe-terija; skupinska zavarovalnica. Prijetne delovne razmere. Delo na 1., 2. in 3. shiftu.

Monarch Aluminum Mfg. Co.
9301 Detroit

IZURJEN
LATHE HAND ASSEMBLER
2. shift. — Plača od ure

SOMMER & ADAMS CO.
18511 Euclid Ave.

POMOČNICE ZA
URADNIŠKI
LUNČ ROOM

TUDI IZURJENA
PEKARICA
Delajte v čistem, prijetnem ozračju.

Morate biti večji angleščine. Samo čedne, snažne in večje žene v starosti 20 do 35 let se naj prigrasijo.

Plača \$29 za 40 ur dela. Dobi se obe in uniforme.

Zglasite se pri
THE OHIO BELL TELEPHONE CO.
Soba 901
700 Prospect Ave.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE

Za informacije glede uporabe elektrike na vašem domu, telefonirajte ali pišite na naš Residential Division. CHerry 4200.

Trpita zaradi 'HAY FEVER'?
pridite danes ali jutri, 16. avgusta
med 4. pop. in 9. zv. v našo lekarno, kjer bo navzoč zastopnik od
ASTHMA NEFRIN CO.,
ki vam bo dal brezplačno demonstracijo

Mandel Drug Co.
15702 WATERLOO RD.
KENmore 0061